

Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań

tel.: 61 85 95 710; fax: 61 85 31 332; e-mail: poznan@rio.gov.pl

adres do korespondencji: skrytka pocztowa nr 223; 60-967 Poznań 9

Poznań, dnia 19 listopada 2021 r.

WA-0280/71/2021

Pan

Wojciech Jankowiak

Wicemarszałek

Województwa Wielkopolskiego

W związku z wnioskiem z dnia 4 listopada 2021 r., doręczonym w dniu 5 listopada 2021 r., dotyczącym finansowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu wyjaśnia, co następuje.

W przepisach ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1371, z późn. zm.) – zwana dalej u.p.t.z. – operator publicznego transportu zbiorowego zdefiniowany został jako samorządowy zakład budżetowy oraz przedsiębiorca uprawniony do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie przewozu osób, który zawarł z organizatorem publicznego transportu zbiorowego umowę o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, na linii komunikacyjnej określonej w umowie (art. 4 ust. 1 pkt 8 u.p.t.z.).

Z kolei pod pojęciem organizatora publicznego transportu zbiorowego należy rozumieć właściwą jednostkę samorządu terytorialnego albo ministra właściwego do spraw transportu, zapewniającego funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego na danym obszarze. Organizator publicznego transportu zbiorowego jest "właściwym organem", o którym mowa w przepisach rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 (art. 4 ust. 1 pkt 9 u.p.t.z.).

Określając sposoby finansowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej ustawodawca w przepisach art. 50 ust. 1 i 2 u.p.t.z. wskazuje, iż może ono polegać na:

- 1) pobieraniu przez operatora lub organizatora opłat w związku z realizacją usług świadczonych w zakresie publicznego transportu zbiorowego, lub
- 2) przekazaniu operatorowi rekompensaty z tytułu:
 - a) utraconych przychodów w związku ze stosowaniem ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym, lub
 - b) utraconych przychodów w związku ze stosowaniem uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym ustanowionych na obszarze właściwości danego organizatora, o ile zostały ustanowione, lub

c) poniesionych kosztów w związku ze świadczeniem przez operatora usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego.

Właściwy organizator weryfikuje wniosek i dokumenty przedstawione przez operatora, stanowiące podstawę obliczenia rekompensaty.

W przypadku pozytywnego wyniku weryfikacji organizator:

- 1) występuje do właściwego marszałka województwa z wnioskiem o przekazanie rekompensaty w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym do wysokości poniesionej z tego tytułu straty;
- 2) wypłaca przyznaną operatorowi rekompensatę w zakresie poniesionej straty z tytułu:
 - a) realizacji usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego,
 - b) utraconych przychodów w związku ze stosowaniem uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym ustanowionych na obszarze właściwości danego organizatora (art. 54 u.p.t.z.).

Zgodnie z przepisami art. 56 ust. 1 i 2 u.p.t.z. na wyrównanie straty z tytułu utraconych przychodów w związku ze stosowaniem ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym, operatorowi przysługuje rekompensata w części, o której mowa w art. 50 ust. 1 pkt 2 lit. a, w postaci dotacji (ust. 1).

Wydatki na sfinansowanie straty, o której mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa, z wyłączeniem wydatków na sfinansowanie straty wynikającej z uprawnień do ulgowych przejazdów w komunikacji miejskiej (ust. 2).

W oparciu o przywołane regulacje prawne w przedłożonym do tut. Izby wniosku sformułowano zapytania:

- „w jakim paragrafie budżetu Województwa Wielkopolskiego należy zabezpieczyć środki przeznaczone na wypłatę rekompensaty dla gmin i powiatów?
- czy ww. rekompensatę Marszałek Województwa może przekazać organizatorowi na podstawie zapisów ustawowych i złożonego wniosku czy należy podpisać umowę lub porozumienie?”.

W odpowiedzi na powyższe wskazać należy, iż podstawą zaklasyfikowania wydatku do odpowiedniego paragrafu klasyfikacji budżetowej jest ustalenie charakteru tego wydatku w odniesieniu do kategorii wydatków wskazanych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.) – zwana dalej u.f.p.

Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym definiuje rekompensatę jako: „środki pieniężne lub inne korzyści majątkowe przyznane operatorowi publicznego transportu zbiorowego w związku ze świadczeniem usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego” (art. 4 ust. 1 pkt 15).

Rekompensata stanowi jedno ze źródeł finansowania przewozów w publicznym transporcie zbiorowym. Przysługuje ona operatorowi jeżeli ten wykaze, że w związku z kosztami świadczenia usług publicznych i utraconymi przychodami poniósł stratę.

Rekompensatę wypłaca właściwy organ na wniosek operatora złożony w trybie określonym w umowie o świadczenie usług publicznych, do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające wysokość utraconych przychodów i poniesionych kosztów (art. 53 u.p.t.z.).

Zgodnie z definicją zawartą w art. 126 u.f.p. dotacje to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych, przeznaczone na podstawie tej ustawy, odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych.

Z kolei, stosownie do przepisu art. 130 u.f.p., dotacje przedmiotowe są to środki przeznaczone na dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, kalkulowane według stawek jednostkowych.

Z ustawy o publicznym transporcie zbiorowym wynika wprost, że rekompensata pieniężna powinna być przekazana w formie dotacji w przypadkach, które ustawodawca wskazał w art. 55 u.p.t.z. i przywołanym powyżej art. 56 u.p.t.z.

Zgodnie z przepisami art. 55 u.p.t.z. operator realizujący usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym:

- w międzywojewódzkich przewozach pasażerskich otrzymuje rekompensatę w części, o której mowa w art. 50 ust. 1 pkt 2 lit. c, w postaci dotacji z budżetu państwa,
- w międzynarodowych przewozach pasażerskich może otrzymać rekompensatę w części, o której mowa w art. 50 ust. 1 pkt 2 lit. c, w postaci dotacji z budżetu państwa (art. 55 ust. 1 i 2).

Wskazane regulacje prawne nie pozwalają na jednoznaczną ocenę zagadnień podniesionych we wniosku. Niezależnie od powyższego, w ocenie tut. Izby nie ma podstaw do przekazywania innym jednostkom samorządu terytorialnego dotacji przedmiotowej. Natomiast możliwe jest klasyfikowanie środków przekazywanych organizatorowi z przeznaczeniem na wypłatę rekompensaty w § 231 Dotacja celowa przekazana gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego lub § 232 Dotacja celowa przekazana dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego. Podstawą zaś do ich przekazania winna być umowa.

Stanowisko prezentowane przez Izbę nie stanowi wiążącej interpretacji prawa, a jedynie pogląd Izby w zakresie objętym pytaniem.

Prezes Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu

/-/ Grażyna Wróblewska